

**NO+VIOLENCIA
MASCLISTA**
DESEMASCAREM-LA!

Dossier per a famílies

MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES
Cicle superior d'educació primària

2. Construcció de models alternatius de masculinitat i feminitat

MAPA DEL MATERIAL DEL PROGRAMA DE FORMACIÓ

	PRIMÀRIA	SECUNDÀRIA
1 Aproximació a la coeducació i l'equitat de gènere	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES
2 Construcció de models alternatius de masculinitat i feminitat	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES
3 Relacions afectives i sexuals saludables	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES
4 Tolerància zero a la violència masclista i relacions abusives	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES

SUMARI

2 Construcció de models alternatius de masculinitat i feminitat	PRIMÀRIA
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A FAMÍLIES

Introducció	3
Índex d'activitats	3
Recursos	3
Objectius	3
Paraules clau i definició	3
Activitat 1: TERRÍCOLES	5
Activitat 2: TRENCANT ESTEREOTIPS	6
Activitat 3: NOUS REFERENTS	9
Idees clau	11

Construcció de models alternatius de masculinitat i feminitat

60 minuts

Aquestes activitats didàctiques estan vinculades al *Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat* del Departament d'Educació.

Introducció

Els models de feminitat i masculinitat que socialment reben els nens i les nenes, sovint limiten la seva identitat personal i la seva llibertat. Aquests models afavoreixen posicions de privilegi dels nois i de submissió de les noies, facilitant relacions discriminatòries i abusives que afecten el seu desenvolupament i benestar.

Les famílies tenen un paper molt important en l'educació dels fills i filles segons uns models alternatius de masculinitat i feminitat més justos i saludables; en el cas dels nois, trencant els estereotips de domini i ús de poder. I, respecte a les noies, afavorint el seu empoderament, la valoració de la feminitat i la promoció de la sororitat entre dones.

Dins l'àmbit familiar, és fonamental identificar i qüestionar els models de masculinitat i feminitat transmesos així com acompanyar els fills i filles en el desenvolupament d'una identitat lliure d'estereotips i exempta dels rols de gènere masclistes derivats del patriarcat.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

Activitat 1:

Terrícoles

Activitat 2:

Trencant estereotips

Activitat 3:

Nous referents

Recursos

[Anunci Gillete sobre masculinitat](#)

[Anunci Nike sobre feminitat](#)

Article: [Cal alliberar els nens de la masculinitat tòxica](#)

Objectius

- Sensibilitzar els pares i mares sobre la importància en la transmissió de models alternatius de masculinitat i feminitat.
- Aportar eines perquè les famílies identifiquin i transformin els rols de gènere estereotipats i desiguals.
- Facilitar que les famílies puguin qüestionar i superar el discurs heteronormatiu dels models de feminitat i masculinitat dominants.
- Ajudar les famílies perquè puguin acompanyar les filles i fills en la construcció d'una identitat lliure i plena.

Paraules clau i definició

- **Masculinitat:** conjunt de valors, actituds, habilitats i competències atribuïdes convencionalment al sexe femení. Allò que s'espera i socialment es demana a les dones que facin pel fet de ser dones. Totes aquestes coses s'adquireixen si s'aprenen. Per tant, podem afirmar que la feminitat es construeix i, a més, segons la cultura s'aprendrà de forma molt diferent.
- **Feminitat:** Conjunt de valors, actituds, habilitats i competències atribuïdes convencionalment al sexe femení. Allò que s'espera i socialment es demana a les dones que facin pel fet de ser dones. Totes aquestes coses s'adquireixen si s'aprenen.

Per tant, podem afirmar que la feminitat es construeix i, a més, segons la cultura s'aprendrà de forma molt diferent.

• **Masclisme:** conjunt d'actituds, comportaments, pràctiques socials i creences destinades a justificar i mantenir actituds discriminatòries respecte a les dones.

• **Rols de gènere:** conjunt d'actituds, tasques i comportaments que s'atribueixen a homes i dones en una societat i en un moment històric determinat en funció del seu sexe.

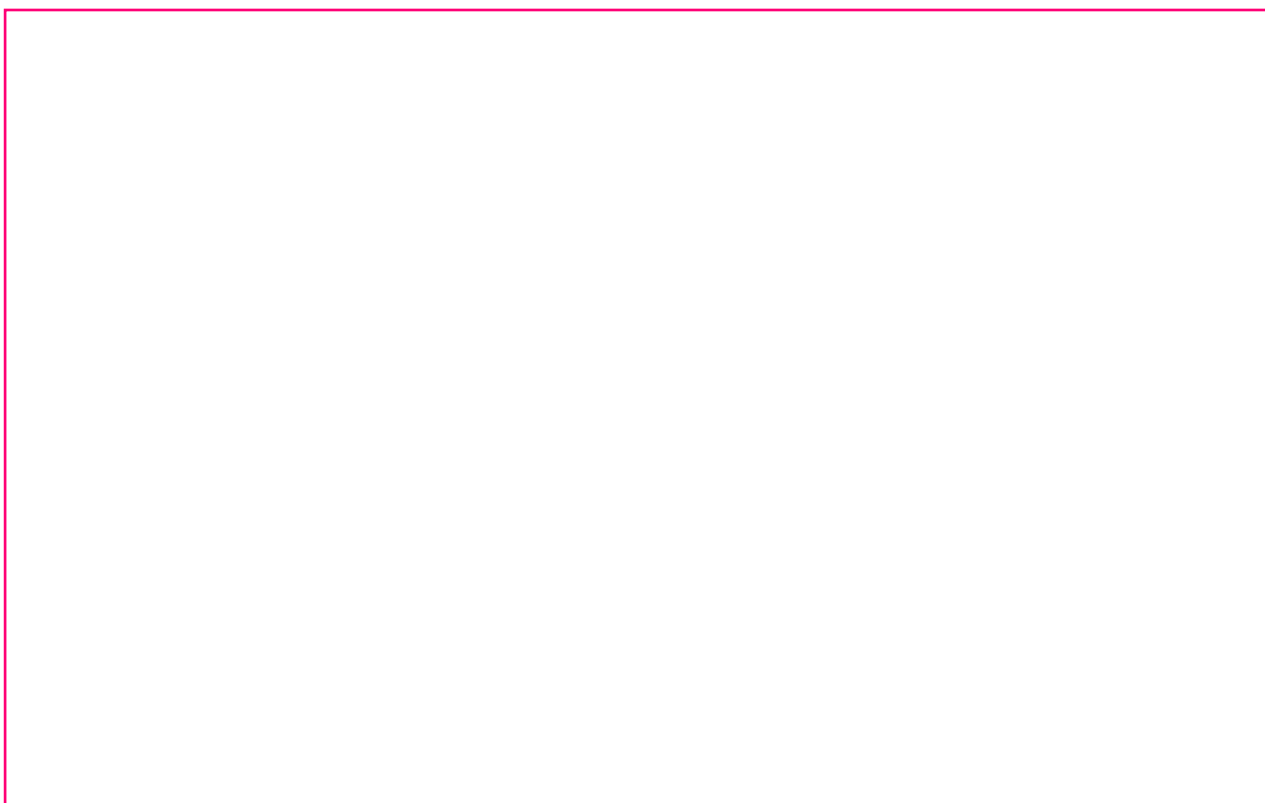
Activitat 1

Terrícoles

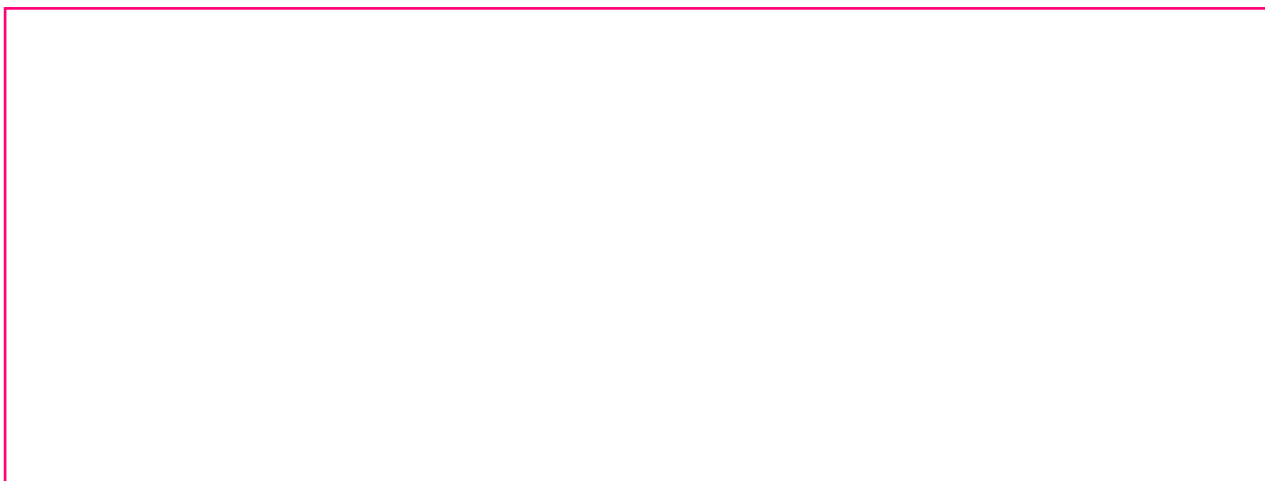
20 minuts

1.1 Agafem les llistes de l'activitat 3 del mòdul 1 (Extraterrestres). Per parelles reflexioneu sobre els diferents estereotips que apareixen a la llista.

• Amb quins estereotips us sentiu representats i amb quins no. També podeu pensar quins us molesten i el perquè.

• Poseu en comú les reflexions de cada parella.

Activitat 2

Trencant estereotips

20 minuts

2.1 Llegiu l'article [Cal alliberar els nens de la masculinitat tòxica](#) publicat al diari **Ara** i responeu les preguntes.

"Ara mateix la nostra assignatura pendent són els nens, en masculí". Ho diu Marina Subirats, sociòloga, fent referència a la necessitat de començar a fer canvis importants en l'educació dels nens -en masculí- per alliberar-los dels estereotips masculistes "que els castiguen a ells també". Subirats diu que avui en dia, en ple segle XXI, seguim transmetent als nens "uns models de gènere molt tradicionals. Són els models vinculats a ser fort, valent, no plorar, ser actiu, imposar-se... Uns valors que tenen unes conseqüències molt negatives per a ells, perquè si no aconsegueixen encaixar en aquestes categories se senten molt frustrats i infeliços i el grup els margina".

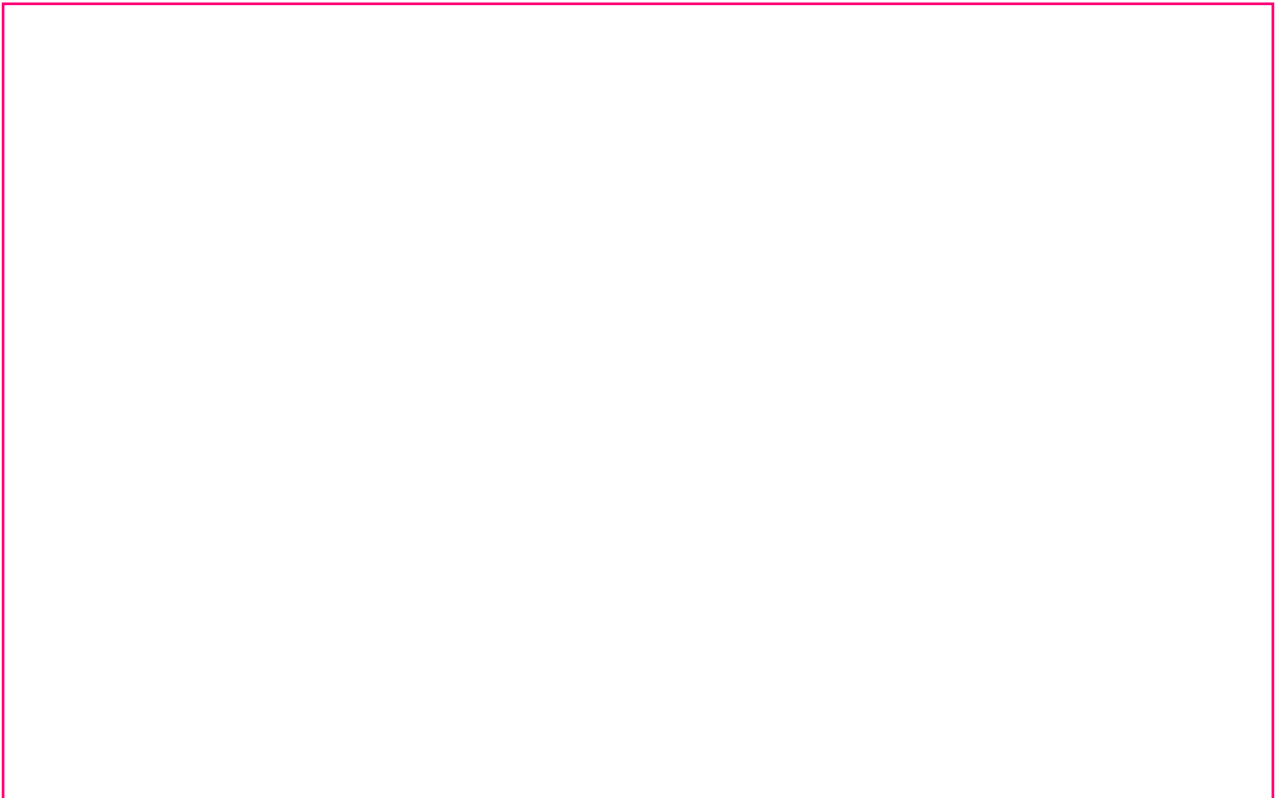
Marina Subirats creu que aquests estereotips tan presents encara fan que als nens se'ls neguin capacitats "com la d'emocionar-se i entendre les emocions, que són fonamentals per a la vida. Els nens no entenen les seves emocions ni les dels altres perquè els hem tallat la capacitat d'estar atents al que els passa, a ajudar, a compadir-se, a empatitzar. Només coneixen les emocions tradicionalment masculines: les de baralla, les de guerra, les de força, però no saben res de tendresa, d'empatia, d'afecte... I creixen així". Bacete posa un nom a l'estereotip de gènere que pesa sobre els nens des de ben petits: es tracta de la masculinitat tòxica, que, diu, "ens indueix a desconnectar de les nostres emocions". Per això reclama "nous referents masculins, homes que siguin sensibles, que lluitin contra les desigualtats i que no segueixin els cànons hegemònics del que és tradicionalment masculí perquè els nens tinguin altres figures en qui emmirallar-se". "Hem de dur a terme una intervenció activa perquè els nens i els nois puguin ser el que vulguin, ja sigui encaixar en un model tradicional masculí o sortir-ne i optar per un altre model, sense que passi res". I Marina Subirats va més enllà: "Ara que les nenes estan conquerint els espais que tradicionalment eren masculins, des del futbol fins a la ciència, cal que els nens entrin en els espais tradicionalment considerats femenins, com són les emocions o les cures".

Potenciar altres masculinitats

La pedagoga i educadora Sílvia Valle alerta que la pressió d'aquesta masculinitat tòxica sobre els nens "acaba petant", sobretot quan es van fent més grans. Per tant, té clar que la solució passa "per ensenyar-los que hi ha moltes masculinitats, trencar amb l'hegemònica i potenciar les altres", i això, segons aquesta experta, tindrà una derivada molt important en l'adolescència. "Si trencuem això aconseguirem acabar amb el desig de les noies pel noi dolent, rebel, passota". D'aquesta manera, diu Valle, "potenciant altres masculinitats s'ajudaria a trencar amb relacions tòxiques i de dominació" que ella veu en adolescents en els molts tallers que imparteix a nois i noies.

Ella explica que avui en dia "encara es premia aquesta masculinitat tòxica que pot arribar a ser violenta. Els nois que tenen aquests trets normalment es converteixen en els líders i els més admirats, les noies els volen de parella i la resta de nois volen ser com ells, i per aconseguir-ho molts cops adopten actituds tòxiques amb les noies". Per això, diu, el seu primer objecte de treball amb joves adolescents és aquesta masculinitat mal entesa. "A aquestes edats encara es pot fer molta feina, poden canviar, però cal que hi hagi referents d'altres masculinitats, cal que hi hagi homes que representin valors positius per a aquests nois, diferents dels que ofereixen la publicitat, el cinema o les sèries. Homes que no tinguin por de mostrar els seus sentiments, que tractin bé les dones, que siguin empàtics..."

2.2 Com afecten els estereotips de la masculinitat en el desenvolupament dels nens i joves?

2.3 Per què creieu que estan socialment tan censurats en els nens alguns comportaments?

2.4 Què podríeu fer per no reproduir els estereotips de masculinitat tòxica en l'àmbit familiar?

Activitat 3

Nous referents

20 minuts

3.1 Per analitzar la incidència i visibilitat que comencen a tenir els missatges no sexistes, mireu aquests anuncis:

[Anunci Gillete sobre masculinitat](#) (1'48")

[Anunci Nike sobre feminitat](#) (2'09")

• Quins estereotips de gènere es qüestionen en aquests anuncis?

• Quins valors us agradaria transmetre als vostres fills i filles?

3.2 Què m'emporto de la sessió

Com a cloenda de la sessió, us demanem que ompliu els paperets en forma de "nota adhesiva" que teniu a continuació. Escriviu una frase que sintetitzi les idees que heu extret i tres propòsits en relació amb els vostres fills i filles. Finalment, si voleu, compartiu amb la resta de participants.

QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ

QUÈ VOLDRIA TREBALLAR SOBRE AQUEST TEMA AMB ELS MEUS FILLS I FILLES

Idees clau

L'autoconeixement dels fills i filles i una gestió emocional adequada són fonamentals per a un desenvolupament ple i saludable. És important una actitud oberta per assolir eines d'acompanyament en aquests processos d'aprenentatge.

La societat transmet models de masculinitat i feminitat força estereotipats que poden influir negativament en el desenvolupament saludable i lliure dels nois i les noies. Hem de prestar atenció i vigilar de no reproduir-los en la convivència familiar.

Hem de ser conscients que els rols de gènere convencionals sovint es manifesten d'una manera subtil que fàcilment passa desapercebuda. És bo poder identificar-ho per no afavorir masculinitats vinculades a posicions de poder i control dels nois envers les noies i feminitats submises i sotmeses.

Les famílies han de promoure patrons igualitaris que afavoreixin la corresponsabilitat en les tasques de la llar i la cura familiar. Només així aconseguirem que els adolescents es formin lliures d'estereotips i mantinguin relacions equitatives.

Com a referents dels fills i filles, la família té un paper fonamental per transmetre valors i actituds que els ajudin a manifestar-se tal com són, de manera lliure i crítica respecte els missatges estereotipats que reben.

És important incentivar models alternatius de masculinitat i feminitat, facilitar que les filles i els fills es puguin desenvolupar amb tot el seu potencial sense limitar la seva personalitat a uns patrons tancats de gènere.

